

DJUROMSORG

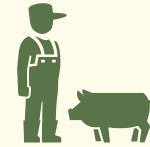
– I GODA HÄNDER HELA VÄGEN



Innehåll

Ökad insats för djuromsorg	04
Djuromsorg hos bönderna	
När suggorna blir dräktiga	06
När spädgrisarna föds	08
När smågrisarna växer	10
När smågrisarna har blivit slaktgrisar	12
Översikt djuromsorg	14
Djuromsorg på väg till slakteriet	
När grisarna transporteras till slakteriet	16
Djuromsorg på slakteriet	
När grisarna ställs upp i grupper	18
När grisarna bedövas och avlivas skonsamt	20
När djuromsorg känns på smaken	22
Få mer information	24

Ökad insats för djuromsorg



Djuromsorgen och dess målsättningar övervakas och verifieras genom företagens egenkontroll, ackrediterad tredjepartskontroll enligt DANISH Produktstandard, DANISH Transportstandard och Global Red Meat Standard samt av de ansvariga kontrollmyndigheterna.

En av den moderna grisproduktionens centrala utmaningar är att säkra en uppväxt där grisarna så långt det är möjligt kan leva ut sitt naturliga beteende. Stallinredningen och den övriga miljön ska tillgodose djurens naturliga behov.

Lagstiftningen definierar minimikraven och det gäller även djuromsorgen. Från basala behov som tillgång till dricksvatten och foder via utformningen av stallgolv och inventarier m.m. så att skador undviks, till korrekt vård och daglig tillsyn vad gäller djurens trivsel, hälsa och välbefinnande.

Självklart uppfyller den danska lagstiftningen alla EU-krav. Därutöver finns det områden där danska specialregler och branschbestämmelser överstiger EU-kraven.



När suggorna blir dräktiga

Sedan slutet av 1980-talet har den danska grisbranschen arbetat med utvecklandet av stallsystem för lösgående suggor. Till en början var det fokus på lösgående dräktiga suggor. Från 1 januari 1998 krävde en särskild dansk lag lösa suggor i dräktighetsstallarna. Sedan 1 januari 2013 finns det EU-krav på lösa suggor i alla dräktighetsstallar.

2014 kom ännu en dansk speciallag som kräver lösa suggor i löpavdelningen (där suggorna befruktas) i nya stallar som byggts efter 1 januari 2015 och i alla stallar från 2035.

Även på andra områden finns det krav som går ett steg längre än EU-lagstiftningen, t.ex. gällande duschanläggningar, stistorlek, strö på fast/dränerat golv eller bök- och sysselsättningsmaterial.

Branschens mål är dessutom att nya suggstallar som byggs efter 1 januari 2021, ska byggas för lösdrift i alla stallavdelningar.





När spädgrisarna föds

När det gäller lösa suggor i grisningsstallet, där suggorna föder, är branschens egen målsättning att 10 % av suggorna ska vara lösa under digivningsperioden år 2020.

Förutom duschar, strö samt bök- och sysselsättningsmaterial m.m. ska andra krav uppfyllas i grisningsstallet för att tillgodose omsorgen om spädgrisarna.

Trots förebyggande åtgärder kan svansbitning förekomma. Om så är fallet och det kan dokumenteras utförs svanskupering inom det andra till fjärde levnadsdygnet. Branschen anser att detta är den säkraste metoden för att förhindra att grisarna får smärtor och komplikationer till följd av svansbitning. I Danmark får högst hälften av svansen kuperas, vilket det inte finns några regler om i EU-lagstiftningen.

För att förhindra galtslukt och galtsmak, kastreras hanggrisarna inom 2-7 dygn. Dansk lagstiftning ställer krav på smärtlindring vid kastration. Det forskas intensivt för att man ska nå det uppsatta målet om att kastration utan bedövning ska upphöra senast 2018 och på sikt hoppas man kunna undvika kastration helt.

För att minska spädgrisdödligheten forskar och arbetar man på områden som förbättrad inredning och närmiljö i grisningsstall/-stior, strategier för att hålla stora kullar samt smittskydd mellan grupper. I avelsarbetet har man överlevnad och goda modersinstinkter som mål.



När smågrisarna växer



Grisar behöver undersöka sin omgivning genom att böka, lukta, bita och tugga på den. Enligt dansk lagstiftning ska alla smågrisar, slaktgrisar, ungsuggor, galtar samt suggor och gyltor tilldelas tillräckliga mängder naturliga sysselsättnings- och bök-material. I EU-lagstiftningen finns endast krav på sysselsättningsmaterial och det behöver dessutom inte vara naturligt. I Danmark ska materialet vara manipulerbart och deformerbart, tex. halm, trä eller rep. Bökmaterial ska dessutom tilldelas på golvet.

För att förbättra djuromsorgen är helspaltgolv förbjudet sedan 1 juli 2015 i alla stallar till smågrisar och slaktgrisar i Danmark. Till smågrisar ska minst hälften av den påkrävda minimiarealen vara med fast eller dränerat golv, och för slaktgrisar minst en tredjedel.

Antibiotika får endast användas efter en veterinärs rekommendation och endast för de sjukdomar och djurgrupper som veterinären har ordinerat behandling för. I Danmark får veterinärer inte sälja medicin. Försäljning av medicin sker endast via apoteket. För kontroll registreras antibiotikaanvändningen per bestånd och djurgrupp i VETSTAT. Bestånd som överskrider den av Fødevarestyrelsen fastsatta gränsen åläggs att sänka användningen samt efter behov andra förhållningsregler.





När smågrisarna har blivit slaktgrisar

Den danska grisbranschens eget kvalitetsprogram – DANISH Produktstandard – innefattar mer än 95 % av den totala grisproduktionen och kontrolleras av en ackrediterad tredje part.

DANISH Produktstandard säkrar kontrollen av alla steg i primärproduktionen och dokumenterar att hela förloppet från löpstall till slaktgrisstall lever upp till lagstiftning och branschkrav. Det ger trygghet för både konsumenter och kunder världen över.

Konventionella bestånd besöks minst var tredje år, då ackrediterade kontrollanter går igenom över 150 olika kontrollpunkter för djuromsorg, livsmedelssäkerhet och spårbarhet. Vid allvarliga avvikelser kan producenten förbjudas att leverera slaktgrisar till exportslakterierna och att exportera levande grisar till exempelvis Tyskland.

För att säkra en optimal hållbarhet har miljöpåverkan minskats kraftigt genom åren. Exempelvis har kväveutsläppet per producerat kg slaktgris sjunkit till ca hälften av nivån 1985. Detta har bl.a. skett genom optimering av fodret till grisarna, avelsarbete och förbättrad hantering av gödningen. Dessutom är det stränga regler för hur mycket kväve som får släppas ut i markerna.



DJUROMSORG

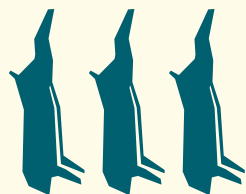
I GODA HÄNDER HELA VÄGEN



När djuromsorg känns på smaken



När suggorna blir dräktiga



När grisarna bedövas och avlivas skonsamt



När grisarna ställs upp i grupper



När grisarna transporteras till slakterie



När spädgrisarna föds



När smågrisarna växer



När smågrisarna har blivit slaktgrisar



När grisarna transporteras till slakteriet



Med slakterier strategiskt placerade på Jylland, Själland och Bornholm blir transporttiden till slakteriet normalt ca 1-1 ½ timme, och de allra flesta danska slaktgrisar transporteras i mindre än tre timmar. Det är långt under de maximalt tillåtna transporttiderna.

Grisarna transporteras till slakteriet i särskilda transportbilar som är inredda med stegsäkra golv och god ventilation. Grisarnas naturliga beteende är att leva i små flockar med en given rangordning. Det gör att det kan uppstå bråk när grisar från olika flockar blandas, innan en ny rangordning har etablerats. Därför är bilarna uppdelade med skiljeväggar så att grisarna kan hållas i mindre grupper. Dödligheten hos slaktgrisar under transport ligger på ca 0,007 %.

DANISH Transportstandard har som syfte att skydda danska grisar mot exotiska sjukdomar som tex. svinpest och mul- och klövsjuka. Ett oberoende certifieringsorgan som utsetts av SEGES, Landbrug & Fødevarer, står för godkännandet av transportörer, exportörer och uppsamlingsplatser samt kontroll och övervakning av om kraven i standarden följs.



När grisarna ställs upp i grupper



Det är viktigt både för djuromsorg och för köttkvalitet att grisarna stressas så lite som möjligt - från utlämning hos bonden till inlämning, kontroll och uppställning på slakteriet. För att uppnå en skonsam och smidig intransport till slakterierna har danska transportbilar goda lastningsfaciliteter, stegsäkra golv samt mekanisk ventilation.

Efter den levande genomgången vid veterinärkontrollen drivs grisarna in i fållor i vilka de står i ca en timme innan de slaktas. För att undvika oro och stress hålls de i de ursprungliga grupper som de anlände i under uppställningen. Fållorna är välventilerade och grisarna har tillgång till dricksvatten, och om det är varmt väder finns möjlighet till dusch. Därmed tillgodoses både djuromsorg och köttkvalitet.

I framtiden förväntas gruppvis leverans bli allt vanligare eftersom större anläggningar möjliggör leveranser av hela billaster med slaktgrisar till slakteriet, utan krav på att varje enskild gris är skinkmärkt. Spårbarheten tillbaka till det bestånd grisen kommer ifrån säkras istället genom så kallad batchvis identifiering.





När grisarna bedövas och avlivas skonsamt

Mer än 95 % av de danska slaktgrisarna bedövas gruppvis för att ta hänsyn till djurens naturliga beteende. Bedövningen sker med en blandning av luft och CO2 (85 - 90 % CO2), vilket ger en säker och effektiv bedövning.

På de flesta danska grisslakterierna har man installerat system för gruppvis bedövning, där fem till åtta grisar drivs skonsamt fram från en väntfälla till en bedövningsbox med hjälp av automatisk drivning. Det innebär att aggressiva beteenden och skador på djuren är sällsynta, samtidigt som djuren frivilligt går fram och in i bedövningsboxen.

Direkt efter bedövningen avlivas djuren genom att skära av (stickning) halspulsådern följt av avblodning. Slakteriets egenkontroll utför dagliga stickprovskontroller av att bedövningen och den efterföljande stickningen utförs korrekt. Man kontrollerar för avsaknad av livstecken och uteblivna reflexer vid beröring av hornhinnan. Resultatet av slakteriets egenkontroll utvärderas regelbundet av veterinären.





När djuomsorg känns på smaken

Alla delar av den danska grisbranschen arbetar konstant på att uppnå bästa möjliga djuomsorg och produktkvalitet. Resultatet är bl.a. ett magert, mört och välsmakande griskött med bra hållbarhet samt likartad storlek på styckdetaljerna.

Eftersom kött- och ätkvaliteten i hög grad påverkas av djurens uppväxtvillkor, skötsel och foder bör djuomsorgen även betraktas som en investering i produktkvaliteten. Därför har det fastställts tydliga riktlinjer och kvalitetskrav för fodersammansättningen som tillgodoser näringsbehovet under de olika livsfaserna.

Transport, uppställning och bedövning görs så att grisarna inte stressas eftersom det kan förringa köttets smak, konsistens och utseende. Förutom att följa EU:s regler för skydd av grisar finns det också dansk lagstiftning och branschregler som säkrar djuomsorgen i alla delar av grisproduktionen, under transport och på slakteriet. Slutligen används kylmetoder som säkrar snabb nedkylning utan att köttkvaliteten försämras. Det fokuserade arbetet för bästa möjliga djuomsorg och produktkvalitet visar sig också i den låga förekomsten av avvikande kvalitet på köttet.



Få mer information



Webbplats

www.branschinfo-kott.se

Nyhetsbrev och News Updates

Prenumeration här www.branschinfo-kott.se

App

www.app-branschinfo-kott.se

Contract for UK Producers

www.pigresearchcentre.dk

DANISH Produktstandard

www.pigresearchcentre.dk

DANISH Transportstandard

www.pigresearchcentre.dk

Global Red Meat Standard

www.grms.org/GRMS_standard.aspx



Är du en av oss som älskar fläskkött?

Gratis nedladdning på
www.app-branschinfo-kott.se



DJUROMSORG

-I goda händer hela vägen

Optimal djuromsorg är en av grundpelarna i en hållbar grisproduktion. Den danska lagstiftningen och branschreglerna överstiger på en rad punkter de krav som ställs av andra betydande producentländer och av EU.

Även om etiska mål och överväganden är i fokus har en god djuromsorg - särskilt under transport till samt uppställning och bedövning på slakteriet - samtidigt ett avgörande inflytande på köttkvaliteten.

Den här broschyren beskriver djuromsorgens betydelse för den danska grisbranschen sett utifrån protagonisternas perspektiv - från suggor och spädkrisar till slaktgrisar på gårdarna och på slakteriet.



Landbrug og Fødevarer
Axelborg, Axeltorv 3
DK-1609 - København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141

E branschinfo-kott@lf.dk
W www.branschinfo-kott.se